

Kunskapsstyrning för socialtjänsten
Kunskap om barn och unga 2
förstärkningsteam@socialstyrelsen.se

Anvisningar för ansökan om stöd från förstärkningsteamet

Socialstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att stötta systematik och god kvalitet i den sociala barn- och ungdomsvårdens brottsförebyggande arbete genom ett så kallat förstärkningsteam.

Samtliga kommuner ges nu möjlighet att ansöka om stöd för 2026 och 2027. Varje kommun ansöker för sig, men kommuner kan samverka om stödet från förstärkningsteamet.

Kommuner som endast är intresserade av att delta i erfarenhetsutbyte och dialog (se nedan) kan ansöka om det nu, men Socialstyrelsen avser att ge kommuner fler möjligheter till det senare under 2026.

Vad är syftet med förstärkningsteamets stöd?

Socialstyrelsens förstärkningsteam ger kommuner stöd för den sociala barn- och ungdomsvårdens brottsförebyggande arbete utifrån bästa tillgängliga kunskap. Arbetet utförs på uppdrag av regeringen.

Förstärkningsteamets stöd är inriktat på att stärka kommunernas eget arbete med planering, genomförande av kunskapsbaserade metoder och arbetssätt samt uppföljning. Inom alla dessa områden kan stödet också avse samverkan mellan den sociala barn- och ungdomsvården och andra verksamheter. Med den inriktningen bidrar stödet till kommunernas omställning till den nya socialtjänstlag som började gälla 2025.

Genom förstärkningsteamets stöd får kommunen ökad kunskap om systematik och god kvalitet i det brottsförebyggande arbetet så att varje barn och ung person som riskerar att begå brott ska få rätt bedömningar och rätt insatser av den sociala barn- och ungdomsvården. Syftet är att stärka kommunens eget lärande och förändringsarbete så att resultaten av teamets aktiviteter kan bevaras och utvecklas på längre sikt.

Stödet ges på plats i kommunerna, men planering och andra kontakter kring stödet kan även ske digitalt på distans. Stödet kan ges i olika omfattning upp

till två år för varje kommun efter lokala behov och förutsättningar. Möten för erfarenhetsutbyte och dialog genomförs på plats i Stockholm och digitalt.

Förstärkningsteamet övertar inget ansvar från kommunerna och arbetar inte med enskilda ärenden, direkt stöd till barn och unga och deras föräldrar eller någon form av tillsyn. Inga personuppgifter med koppling till personer som förekommer hos socialtjänsten är av intresse för förstärkningsteamet att ta del av. Teamet ska därför inte hantera känsliga personuppgifter.

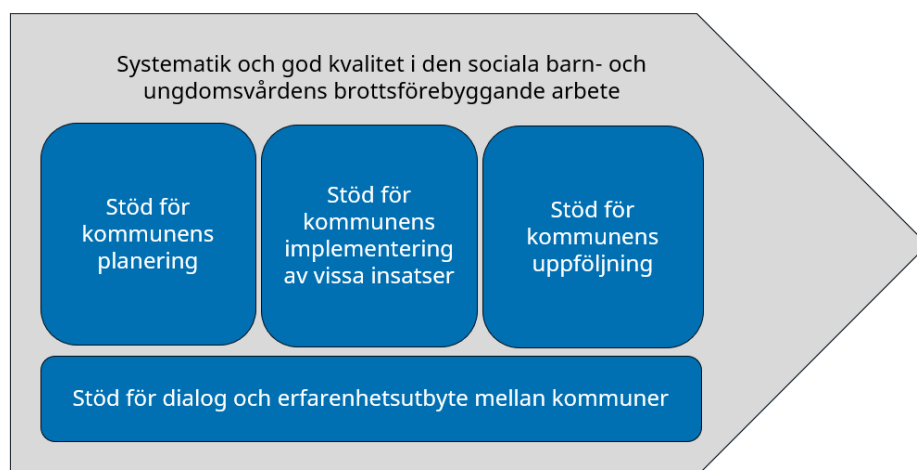
Vilket stöd erbjuder förstärkningsteamet?

Förstärkningsteamets stöd är inriktat på tre grundläggande delar av ett systematiskt brottsförebyggande arbete i den sociala barn- och ungdomsvården:

- stöd för kommunens planering av arbetet,
- stöd för kommunens implementering av vissa kunskapsbaserade insatser och samverkansformer
- stöd för kommunens uppföljning av insatser och övriga arbete inom området.

Förstärkningsteamet ger också stöd för dialog och erfarenhetsutbyte mellan kommuner om den sociala barn- och ungdomsvårdens brottsförebyggande arbetet.

En översikt av dessa olika former av stöd ges i figur 1.



Stöd för kommunens planering

Som stöd för planering kan en läges- och behovsanalys genomföras. Omfattningen och inriktning av analyserna anpassas efter kommunens behov.

Lägesanalysen speglar ett nuläge. I lägesanalysen identifieras till exempel målgrupper för det brottsförebyggande arbetet, målgruppernas behov, befintliga insatser i kommunen och nuvarande samverkansformer.

Lägesanalysen ligger till grund för att i behovsanalysen identifiera utvecklingsbehov. Det kan till exempel röra sig om målgrupper som inte nås av befintliga insatser, utveckling av samverkansformer eller implementering av nya insatser.

Resultatet av analysen är identifierade utvecklingsområden och beskrivningar av frågeställningar för kommunens fortsatta arbete.

Förstärkningsteamet arbetar i alla delar av processen tillsammans med kommunen. Metoder som används kan vara intervjuer, fokusgrupper, sammanställning av lokala och nationella data samt studie av rapporter och annan dokumentation av det lokala arbetet. Sammanställning av nationell kunskap, stöd och erfarenheter som kan kopplas till identifierade utvecklingsområden.

Återkoppling och fortsatt planering av utvecklingsarbete sker genom t ex lokala workshops.

I erbjudandet ingår även viss utveckling av deltagarna från kommunen i att genomföra läges- och behovsanalyser.

Stöd för kommunens implementering av särskilda insatser och samverkansformer

Stödet för kommunens planering kan avse

- dialog om kommunens behov och förutsättningar att implementera en viss insats eller samverkansform och några förutsättningar som behöver stärkas eller undersökas närmare
- kunskapsstöd genom föreläsningar och workshoppar för det lokala arbetet med RBM-modellen vid bedömningar av risk, behov och mottaglighet och efter lokala behov.
- stöd för lokal implementering av SSPF (Skola Socialtjänst Polis Fritid) och andra kunskapsbaserade insatser eller samverkansformer
- stöd för kommunens fortsatta arbete med att upprätthålla och utveckla kompetensen för de insatser och samverkansformer där förstärkningsteamet hjälpt till med implementeringen.

Stödet för det lokala arbetet med RBM-modellen kan bland annat ges på följande sätt:

- Workshoppar med ledningsgrupp för att ge en förståelse av de organisatoriska förutsättningar som kan behövas för att handläggare

och behandlare ska kunna arbeta med barn med normbrytande beteende enligt RBM-modellen i utredning och behandling.

- Föreläsningar och workshoppar för det lokala arbetet enligt RBM-modellen, med fokus vid bedömning av risk för normbrytande beteende och matchning till insatser riktade till normbrytande beteende, syftande till att ge handläggare och behandlare gemensamma arbetssätt och ett gemensamt språk i arbetet med barn med normbrytande beteende.
- Uppföljande workshoppar för att säkerställa att handläggare och behandlare har förstått RBM-modellen och hur RBM-modellen passar in i den egna organisationen.
- Föreläsningar och workshoppar tematiskt anpassade efter kommunens egna behov.

Förstärkningsteamet har inte möjlighet att utbilda i särskilda metoder, inklusive bedömningsmetoder.

Stöd för kommunens uppföljning

Stödet för kommunens uppföljning kan avse

- dialog om kommunens behov och förutsättningar att följa upp till exempel insatser och samverkan och om några förutsättningar först behöver stärkas eller undersökas närmare
- arbete med individbaserad systematisk verksamhetsuppföljning
- stöd för andra former av verksamhetsuppföljning i relation till planering, implementering eller samverkan
- dialog och stöd om kommunens fortsatta arbete med att använda resultat från uppföljningar för planering och systematiskt förbättringsarbete.

Stöd för erfarenhetsutbyte och dialog

Stödet för erfarenhetsutbyte och dialog avser möten och andra nätverkskontakter mellan deltagande kommuner om systematik och god kvalitet i den sociala barn- och ungdomsvårdens brottsförebyggande arbete. Alla kommuner som förstärkningsteamet stöttar deltar i erfarenhetsutbytet och dialogen. Andra kommuner kan också komma att delta och enbart få stöd från förstärkningsteamet på detta sätt. Den här delen av stödet kommer att utvecklas närmare under året.

Hur kan kommuner få stöd från förstärkningsteamet?

Processen från ansökan om stöd till påbörjade aktiviteter följer olika steg:

- Kommunen bedömer behov och förutsättningar för stöd med hjälp av frågorna i ansökningsblanketten
- Kommunen lämnar in ansökan till Socialstyrelsen
- Socialstyrelsen bedömer ansökan och ber om eventuella kompletteringar från kommunen
- Socialstyrelsen gör en första bedömning av vilket stöd som kan bli aktuellt
- Socialstyrelsen har dialog med kommunen om förstärkningsteamets stöd och de lokala förutsättningarna och behoven
- Socialstyrelsen beslutar om stöd från förstärkningsteamet och kommer överens med kommunen om det fortsatta arbetet med planering av aktiviteter.

En översikt av processen finns i figur 2.



Kommunens förberedelse inför ansökan

Kommunen bedömer sina behov av och förutsättningar för stöd från förstärkningsteamet med hjälp av frågorna i Socialstyrelsens blankett för ansökan om stöd.

Kommunen tar fram ett förslag på ett eller flera områden där kommunen önskar stöd från förstärkningsteamet för att uppnå konkreta förändringar i den sociala barn- och ungdomsvårdens brottsförebyggande arbete. Dessa områden kan kompletteras och fördjupas senare om kommunen inkluderas bland de kommuner som har stöd från förstärkningsteamet.

Ansökan om stöd ska vara förankrad hos politiker och förvaltningschef eller motsvarande (oavsett kommunens delegation). Dessa politiker och chefer behöver involveras tidigt i processen med att förbereda och formulera ansökan.

Socialstyrelsens bedömning av ansökan

Vid den inledande bedömningen av kommunens ansökning (steg 2 i figur 2 ovan) beaktar Socialstyrelsen särskilt

- kommunens beskrivning av behov av och förutsättningar för den sociala barn- och ungdomsvårdens stöd från förstärkningsteamet
- kommunens egen bedömning av brottsutsatthet i dag med koppling till barn och unga utifrån lägesbilder och annat underlag
- kommunens vilja och förutsättningar att arbeta vidare utifrån förstärkningsteamets stöd efter att kontakten med teamet avslutats.

Eventuellt ber Socialstyrelsen om kompletteringar av ansökan under dessa delar av bedömningsprocessen.

Efter den inledande bedömningen har Socialstyrelsen dialog med kommunen för ytterligare bedömning av behov och förutsättningar samt vilka aktiviteter som kan vara aktuella utifrån det (fas 3 i figur 2 ovan). Vid dialogen ger Socialstyrelsen exempel på olika verktyg med mera som kommunen kan använda och bedömer inriktning och omfattning på förstärkningsteamets aktiviteter. Den bedömningen kan sedan kompletteras under 2026 och 2027 för kompletterande eller fördjupande aktiviteter från förstärkningsteamet. Om kommunen enbart söker stöd för vissa avgränsade aktiviteter koncentreras kartläggningen och dialogen till det området, men med möjlighet till komplettering senare under 2026 och 2027.

Kommunens förväntas delta aktivt i den inledande kartläggningen och dialogen genom verksamhetsutvecklare och annan berörd personal och bidra med ytterligare underlag för analys och bedömning av behov och aktiviteter

såsom bedömning av de egna förutsättningarna och en kortare enkät i personalgruppen.

Överenskommelse mellan Socialstyrelsen och kommunen

Utifrån ansökan, det som framkommer i den inledande kartläggningen och beslutet om stöd från förstärkningsteamet ingår Socialstyrelsen och kommunen en överenskommelse om det fortsatta arbetet med inriktning på aktiviteter och former för planering och genomförande av dessa.

Socialstyrelsens del av överenskommelsen

- Utse en eller två kontaktpersoner för förstärkningsteamets planering och andra kontakter med kommunen.
- Genomföra de aktiviteter som förstärkningsteamet och kommunen kommer överens om och på de sätt som är ändamålsenliga vad gäller omfattning, kompetens och fysisk närvaro i kommunen.
- Stödja kommunen att påbörja eller fortsätta ett långsiktigt arbete utifrån det stöd som förstärkningsteamet gett, till exempel genom fortsatt ändamålsenlig samverkan, hållbar implementering av kunskapsbaserade insatser eller fortsatta uppföljningar som underlag för systematiskt förbättringsarbete.
- Bjuda in kommunen till möten med andra kommuner för erfarenhetsutbyte och dialog samt vara tillgänglig för regionala kontakter via regionala stödstrukturer (RSS) eller länsstyrelser om förstärkningsteamets arbete.

Kommunens del av överenskommelsen

- Utse en eller två kontaktpersoner för planering av aktiviteter och andra kontakter med förstärkningsteamet.
- Avsätta tid och resurser för arbetet, från den inledande kartläggningen och dialogen till genomförandet av överenskomna aktiviteter. I denna del av arbetet deltar verksamhetsutvecklare och andra berörda från kommunen.
- Beredskap att påbörja eget långsiktigt arbete utifrån det stöd som förstärkningsteamet gett och att avsätta tid och resurser för att utforma sådana långsiktiga insatser, till exempel genom fortsatt ändamålsenlig samverkan, hållbar implementering av kunskapsbaserade insatser eller fortsatta uppföljningar som underlag för systematiskt förbättringsarbete

- Fortsatt lokal förankring med involvering av politiskt ansvariga och chefer under hela den tid som kommunen har kontakt med förstärkningsteamet.

Mer information

Mer information om förstärkningsteamets stöd och möjligheterna att söka om stöd finns på Socialstyrelsens webbplats:
www.socialstyrelsen.se/forstarkningsteam

Vid frågor om ansökan eller om förstärkningsteamets stöd, kontakta oss på e-post Forstarkningsteam@socialstyrelsen.se